

บันทึก

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาและร่างกฎกระทรวงเกี่ยวกับการใช้หมวกเพื่อป้องกัน
อันตรายฯ (การตราพระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่ให้ผู้ใช้ขีรถจักรยานยนต์
และคนโดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกเพื่อป้องกันอันตราย ตาม
มาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๒)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๓/๑๕๖๐๒ลง
วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องด้วย
กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๐๐/๑๗๔๔๕ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๗
เสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่ให้ผู้ใช้ขีรถจักรยานยนต์และคนโดยสารรถจักรยานยนต์
ต้องสวมหมวกเพื่อป้องกันภัยอันตราย พ.ศ. และร่างกฎกระทรวงฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออก
ตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒(กำหนดลักษณะและวิธีการใช้หมวกเพื่อ
ป้องกันอันตรายของผู้ใช้ขีรถจักรยานยนต์และคนโดยสารรถจักรยานยนต์) ให้สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรีรับไปดำเนินการเพื่อให้ร่างพระราชกฤษฎีกาและร่างกฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้
บังคับในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๗ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน
๒๕๒๗ ลงมติให้รอเรื่องนี้ไว้ก่อนโดยให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น
ในปัญหาข้อกฎหมายโดยด่วนว่า หากรัฐบาลเห็นว่ายังไม่สมควรตราพระราชกฤษฎีกาตามนัย
มาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
จราจรทางบก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๒ รัฐบาลจะยังไม่ตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้หรือไม่
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นตาม
มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณา
ปัญหาดังกล่าวและฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรม
ตำรวจ) แล้วเห็นว่า มาตรา ๑๒๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ.๒๕๒๒ เป็นบทบัญญัติ
ที่บังคับให้ผู้ใช้ขีรถจักรยานยนต์และคนโดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกที่จัดทำขึ้น

^๑พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒

“มาตรา ๑๒๒ ผู้ใช้ขีรถจักรยานยนต์และคนโดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกที่จัดทำ
ขึ้นโดยเฉพาะเพื่อป้องกันอันตรายในขณะขับขี่และโดยสารรถจักรยานยนต์

ลักษณะและวิธีการใช้หมวกเพื่อป้องกันอันตรายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน
กฎกระทรวง”

โดยเฉพาะเพื่อป้องกันภัยอันตรายในขณะชัษีและโดยสารรถจักรยานยนต์ และให้อำนาจรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดลักษณะและวิธีการใช้หมวกดังกล่าว โดยบทบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งมาตรา ๑๔๘^๒ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒๒ จะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติตราลงนาม พ.ศ.๒๕๒๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปตามนัยมาตรา ๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๒^๔ โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติตราลงนาม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๒ โดยได้แก้ไขวรรคหนึ่ง ให้บทบัญญัติดังกล่าวใช้เฉพาะท้องที่ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา และเพิ่มหลักการให้บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติตราลงนาม ๑ ใช้บังคับ พร้อมกับเพิ่มบทบัญญัติเพื่อกำหนดยกเว้นการใช้บังคับบทบัญญัติตามมาตรานี้ให้แก่บุคคลบางประเภท ทั้งนี้ โดยปรากฏเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติตราลงนาม (ฉบับที่ ๒) ๑ นี้ จากหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ ๑ ว่า “เนื่องจากได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติตราลงนาม พ.ศ.๒๕๒๒ บางมาตรามีลักษณะไม่เหมาะสมและบกพร่อง ขัดต่อการปฏิบัติในบางท้องที่ จึงเห็นสมควรที่จะตราพระราชบัญญัติเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ขึ้น” และปรากฏว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๒ เพียงมาตราเดียว

เมื่อพิจารณาความในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติตราลงนาม พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๒ แล้วเห็นได้ว่า ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๒ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้วนี้เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐบาลพิจารณา

^๒มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๔ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๓ วรรคสอง มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๘ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๗ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๔ มาตรา ๑๒๖ มาตรา ๑๒๙ หรือมาตรา ๑๓๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

^๓มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

“พระราชบัญญัติตราลงนาม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๒

“มาตรา ๑๒๒ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และคนโดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อป้องกันอันตรายในขณะชัษีและโดยสารรถจักรยานยนต์ทั้งนี้ เฉพาะท้องที่ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา

ความในวรรคหนึ่ง ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ลักษณะและวิธีการใช้หมวกเพื่อป้องกันอันตรายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่ภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช หรือผู้นับถือลัทธิศาสนาอื่นใดที่ใช้ผ้าโพกศีรษะตามประเพณีนิยมนั้น หรือบุคคลใดที่กำหนดในกฎกระทรวง”

กำหนดท้องที่ที่จะบังคับให้ผู้ขับชื้อรถจักรยานยนต์และคนโดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อป้องกันอันตรายในขณะขับขี่และโดยสารรถจักรยานยนต์ โดยให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น ความในวรรคสองที่ว่า “ความในวรรคหนึ่ง ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” จึงมีความหมายเป็นเงื่อนไขเวลาที่ฝ่ายนิติบัญญัติบังคับไว้ว่า ฝ่ายบริหารจะใช้อำนาจตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติจากรทางบก ฯ ใช้บังคับแล้ว ตราบใดที่ยังไม่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวรัฐบาลก็ยังไม่มีอำนาจที่จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่ขึ้นใช้บังคับได้ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วรัฐบาลจะตราพระราชกฤษฎีกา ฯ ขึ้นใช้บังคับเมื่อใดนั้นย่อมแล้วแต่รัฐบาลจะพิจารณาเห็นสมควร เพราะบทบัญญัติดังกล่าวมิได้เป็นบทบังคับว่ารัฐบาลจะต้องตราพระราชกฤษฎีกา ฯ ขึ้นใช้บังคับในทันทีที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว รัฐบาลจึงมีอำนาจที่จะพิจารณาได้ตามความเหมาะสมว่าจะสมควรใช้บทบัญญัติดังกล่าวในท้องที่ใดบ้าง และเมื่อใด ฉะนั้น หากรัฐบาลเห็นว่ายังไม่มีท้องที่ใดที่สมควรจะใช้บังคับบทบัญญัติในมาตรา ๑๒๒ รัฐบาลจะยังไม่ตราพระราชกฤษฎีกา ฯ ขึ้นใช้บังคับก็ย่อมจะกระทำได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๒๗